

La parada de Sesmond

A la seva memòria: “Any Joan Domènech i Moner”

Del 9 de novembre de 2024
al 9 de novembre de 2025

Joaquim Daban i Massana
Cap del Servei d'Arxiu Municipal
de Lloret de Mar

Malauradament, el dia 9 de novembre de 2023 ens va deixar en Joan Domènech i Moner. Una gran pèrdua per a Lloret de Mar i per a la cultura del país. En Joan era un treballador incansable, excel·lent conversador i relator de moltíssimes anècdotes, que explicava amb molt sentit de l'humor i amb dosis de fina ironia. Podríem dir, a grans trets, que tenia quatre grans passions que s'anaren entrelaçant al llarg de la seva vida i que eren del tot indissociables: la família, Lloret de Mar, Beget i la cultura. Certament, la seva personalitat no es podia entendre sense tenir en compte alguna d'aquestes passions.

En Joan va néixer a Lloret el dia 29 de juliol de 1943 i fou l'únic fill del matrimoni format per Josep Domènech i Cristina Moner. El seu pare feia de fuster i, tal com explicava el propi Joan, estava destinat a seguir l'ofici. No obstant això, va prendre la decisió de no continuar la professió del pare i de dedicar-se al món de la cultura. El seu oncle, Domènec Moner i Basart, músic i compositor, li donà suport i li va proposar conèixer els ambients culturals de Barcelona. És per això que entre els anys 1963 i 1966 se'n va anar a la ciutat comtal a estudiar al Liceu Francès.

A banda de la influència del seu oncle, en Joan va tenir altres grans referents. D'una banda, mossèn Pere Torrent, que va fer-li de mestre durant la infantesa i que, quan va decidir cursar els estudis de magisteri a Girona, l'aconsellà amb una frase que recordaria tota la vida: “pensa sempre que de mestre se n'és vint-i-quatre hores al dia...”. Un altre gran referent fou l'Esteve Fàbregas i Barri, escriptor prolífic, historiador, cronista, dinamitzador cultural i arxiver de vocació que li transmeté l'estima per la història i per les tradicions populars. Quan va acabar els estudis de magisteri es va treure de seguida les oposicions, va retornar a Lloret per exercir de mestre i, poc després, es llicencià en Història per la Universitat Autònoma de Barcelona. Fou en aquesta darrera etapa quan va contactar amb Josep Maria Pons i Guri, jurista, historiador i arxiver que li encomanà la passió per la història medieval, els pergamins i la paleografia.

Amb tot aquest bagatge, començà a treballar per la cultura en un sentit ampli i va proposar-se un seguit de compromisos

a favor de la socialització i difusió cultural, la reivindicació del país, la recuperació de la llengua i la gestió exemplar dels serveis públics.

El seu **compromís per la socialització i la difusió cultural** es constata en la gran implicació que va tenir amb entitats i associacions d'arreu del país. A nivell local col·laborà amb l'Obreria de Santa Cristina, el Club Marina-Casinet, el Casal de l'Obrera... Però també participà en moltes altres entitats i institucions: la fundació Prudenci Bertrana, la Fundació Domènec Fita, la Fundació Valvi, el Patronat Francesc Eiximenis, el Centre d'Estudis Selvatans...

Amb aquest mateix compromís va col·laborar assíduament a diverses revistes i diaris on publicava articles de caire cultural: al *Noticiero Universal*; al *Diario de Barcelona*; al diari *El Punt*; al *Diari de Girona*; a les revistes *Presència*, *SOM*, *Revista de Girona*, *Revista Gavarres*, *Celobert*... Va ser director dels *Quaderns de la Revista de Girona*; va impulsar la col·lecció de llibres municipals *Es Frares* i va escriure per a la col·lecció *Sa Caravera*. Va ser membre del Consell Assessor de Publicacions de l'Ajuntament i va col·laborar assíduament en aquest mateix butlletí *Sesmond*. Igualment, des de l'entitat Club Marina-Casinet, impulsà una magnífica col·lecció de publicacions de temàtica ben variada: recerca històrica, memòries, creació literària...

Pel que fa al seu **compromís per a la reivindicació del país**, va investigar, especialment, el passat històric de Lloret de Mar i de Beget i, fruit d'aquesta recerca, publicà més de trenta llibres monogràfics i centenars d'articles on explicava, de forma didàctica, diferents episodis històrics. Però, més enllà d'aquestes recerques i d'aquestes publicacions temàtiques, divulgà l'obra i la trajectòria de diverses personalitats del país a través de la publicació d'un bon nombre de biografies: Joan Llaverias, Domènec Moner, Domènec Fita, Agustí M. Vilà...

En Joan Domènech als premis Recercat.

Procedència: Ajuntament de Lloret de Mar. Data: 2023.

A través d'aquest mateix compromís, va protegir el patrimoni arquitectònic, arqueològic, artístic i documental. A nivell local, procurà per la conservació i restauració de Can Garriga i Can Font, que actualment són un referent d'arquitectura colonial i són visitades per milers de turistes. Així mateix, reclamà la dignificació i museïtzació del cementiri modernista de Lloret, que conté obres d'escultors i arquitectes de renom. Actualment, aquest conjunt funerari és reconegut com un monument artístic de primer nivell. També participà a diferents campanyes d'excavacions arqueològiques del municipi, especialment del castell de Sant Joan i dels jaciments ibèrics de Puig Castellet i Montbarbat. Pel que fa el patrimoni artístic, va aprofundir en l'obra de l'artista Joan Llaverias, molt vinculat a Lloret de Mar, i procurà que l'Ajuntament adquirís diversos quadres i dibuixos d'aquest autor, dels que caldria destacar el magnífic oli "*La processó de Santa Cristina*". Igualment impulsà la restauració del *Retaule de Sant Romà* del segle XVI, obra dels artistes Pere Serafi i Jaume Fontanet, que actualment es pot visitar a la capella del santíssim de l'església de Sant Romà. I en relació a la recuperació del patrimoni documental, sempre va procurar per l'adequada conservació i organització de l'arxiu municipal, fent difusió de diversos fons documentals a través del muntatge d'exposicions temàtiques. Aquesta visió oberta li va permetre recuperar nombrosos fons privats de gran interès per al patrimoni documental lloretenc.

Però el seu compromís per la reivindicació del país anava més enllà, i és per això que es preocupà per la promoció i la recuperació de les tradicions populars. Durant els anys que ocupà els càrrecs de diputat de Cultura de la Diputació de Girona i de delegat de Cultura de la Generalitat de Catalunya a les comarques gironines, maldà per contactar amb ajuntaments, institucions, associacions i entitats de tota mena amb l'objectiu d'incentivar la recuperació de músiques, balls, festes i tradicions de caràcter popular. En aquest àmbit impulsà, a través de conferències i programes de ràdio, la promoció i la difusió de la sardana a nombroses poblacions de les comarques gironines; i des de la Diputació de Girona, fomentà la campanya "*La sardana a l'escola*" que comportà l'edició de material pedagògic i la participació de molts centres educatius.

El seu **compromís per la recuperació de la llengua** es mostrà de manera ferma quan a l'any 1979 va obtenir el títol de mestre de català a la Universitat Autònoma de Barcelona. Posteriorment, després d'assumir l'alcaldia de l'Ajuntament de Lloret de Mar, va voler impulsar les classes de català per adults a la població lloretenca.

D'altra banda, la sensibilitat i l'estima per la llengua el portà a escriure poesia des de ben jove, i l'any 2018 va voler recollir bona part de la seva obra poètica a la publicació "*Moments intensos. Recull de poemes*". Però més enllà d'aquest gènere literari, en Joan va escriure una vintena d'obres de teatre de caire còmic i satíric on acostumava a utilitzar la fina ironia que el caracteritzava per a reflectir els fets locals més rellevants que havien ocorregut al poble de Lloret durant el darrer any.

Amb aquest mateix compromís per la llengua, i amb l'objectiu de promoure-la i dignificar-la, va participar, com a membre de jurat, a nombrosos premis literaris amb la finalitat de fomentar l'escriptura i la creativitat literària; i entre els anys

2014 i 2020 va presidir la Fundació Prudenci Bertrana, entitat organitzadora dels premis literaris de Girona.

Finalment, pel que fa al seu **compromís per la gestió exemplar dels serveis públics**, va fer de mestre i professor a diferents centres públics de Lloret de Mar. Per les seves aules passaren milers de joves lloretencs que guarden un record entranyable de les classes i de les sortides pedagògiques. I amb aquest mateix compromís, va exercir de polític, perquè ell volia el millor per al seu poble i perquè entenia la política com una manera d'honorar al país, d'impulsar la cultura, de defensar la llengua, de recuperar el patrimoni i de reivindicar el passat. És per això que va ser Alcalde de Lloret entre 1979 i 1983, diputat president de l'àrea d'Ensenyament, Cultura i Publicacions de la Diputació de Girona entre 1995 i 1996; i delegat de Cultura de la Generalitat de Catalunya a les comarques gironines entre 1996 i 2003.

La seva entrega al món de la cultura li ha fet merèixer un munt de reconeixements populars i institucionals: Lloret de Mar, Olot, Girona, Sant Feliu, Anglès, Lleida... Els darrers homenatges que va rebre van ser, l'any 2022, el premi Ramon Fuster, atorgat a Barcelona pel Col·legi de Doctors i Llicenciats, amb motiu de la seva trajectòria pedagògica, cívica i política al servei de la llengua i la cultura catalanes. Al 2023, el guardó Sa Proa, atorgat per l'Agrupació Sardanista Tossenca, per la seva tasca de divulgació del món de la sardana. I també el 2023 el premi Recercat, atorgat a Lloret de Mar per l'Institut Ramon Muntaner –IRMU– per la seva dilatada trajectòria en l'àmbit de la investigació i difusió cultural.

Enguany, l'Ajuntament de Lloret de Mar ha decidit impulsar la commemoració de l'Any Joan Domènech i Moner, a la qual convida a participar a totes les entitats, institucions i fundacions, amb l'objectiu de retre un merescut homenatge a la seva persona, fer un reconeixement a la seva obra, posar-la en valor i divulgar-la arreu. Els actes relacionats amb aquesta efemèride començaran el dia 9 de novembre de 2024 (primer aniversari del seu traspàs) amb una exposició temàtica dedicada a la seva figura, i les commemoracions s'acabaran el 9 de novembre de 2025.

Per tal d'estructurar el programa d'activitats de l'Any Joan Domènech, s'ha constituït una comissió organitzadora formada per la família d'en Joan: la seva dona, Maria Teresa Coll, la seva filla, Anna Domènech i la seva neta, Núria Perea; per les regidores Isabel Bernal i Marina Nicolàs; pel personal tècnic de l'Ajuntament, Anna Fuentes, Amaranta Gibert, Xavier Rodríguez i Joaquim Daban; i per tres representants d'entitats lloretenques: Arseni Frigola (per l'obreria de Santa Cristina), Jordi Soliguer (pel Club Marina-Casinet) i per Jordi Rocas (de l'antiga associació Amics de la Sardana).

I durant aquest any, a banda de l'exposició temàtica sobre en Joan Domènech, s'organitzaran actes relacionats amb els diferents àmbits culturals que treballava en Joan: la història, el patrimoni, la llengua, l'ensenyament, el teatre, la poesia...

Joan, moltes gràcies pel teu llegat cultural. Procurarem seguir les teves passes.